

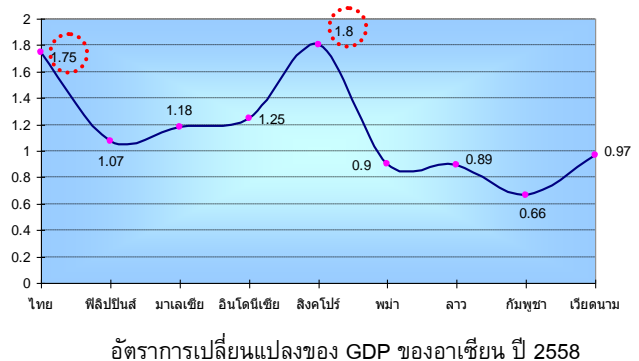
บทวิเคราะห์
เรื่อง “ผลกระทบของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)
ต่อเศรษฐกิจการค้าของไทย ใน 6 ปีข้างหน้า”

ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
สิงหาคม 2552

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) เป็นการรวมตัวกันของประเทศในกลุ่มอาเซียนเพื่อเสริมสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ และเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของอาเซียนในตลาดโลกมากขึ้น ในการดำเนินงานได้มีการจัดทำ แผนงานการจัดตั้งประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า AEC Blueprint โดยเป็นการกำหนดระยะเวลาการลดอัตราภาษีนำเข้าสินค้าของประเทศสมาชิกอาเซียนไว้ 2 กลุ่ม คือ ประเทศในกลุ่มอาเซียน 6 ประกอบด้วย ไทย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย อินโดนีเซีย สิงคโปร์ และบรูไน ต้องลดภาษีนำเข้าสินค้าให้เป็น 0% ในปี 2553 ส่วนประเทศในกลุ่ม CLMV ประกอบด้วย พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ต้องลดภาษีนำเข้าสินค้าให้เป็น 0% ในปี 2558 เนื่องจากเป็นประเทศกำลังพัฒนา จึงจำเป็นต้องให้เวลาในการพัฒนาเทคโนโลยีการผลิต พัฒนาบุคลากร โครงสร้างพื้นฐาน ฯลฯ ดังนั้นทำให้ในปี 2558 อาเซียนจะไม่มีภาษีนำเข้าสินค้ากับสมาชิกอาเซียนด้วยกัน ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งผลกระทบต่อ GDP ของประเทศไทย ประเทศสมาชิกอาเซียน และมูลค่าการค้าระหว่างประเทศของไทยซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ผลกระทบต่อ GDP ของประเทศไทย

ผลกระทบจากการลดอัตราภาษีเป็น 0% ในปี 2558 ส่งผลให้ GDP ของประเทศสิงคโปร์เปลี่ยนแปลงมากที่สุด โดยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.80 สำหรับประเทศไทยนั้นเป็นอันดับสองที่มูลค่า GDP จะเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 1.75 รองลงมาเป็น อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย เวียดนาม พม่า ลาว และกัมพูชา ตามลำดับ (ตารางที่ 1 ภาพที่ 1) ภาพที่ 1

ตารางที่ 1 อัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของประเทศกลุ่มอาเซียน ในปี 2558

ประเทศ	ไทย	ฟิลิปปินส์	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	สิงคโปร์	พม่า	ลาว	กัมพูชา	เวียดนาม
อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)	1.75	1.07	1.18	1.25	1.80	0.90	0.89	0.66	0.97

ที่มา: ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

2. ผลกระทบต่อมูลค่าการค้าของไทยกับประเทศคู่ค้าในกลุ่มอาเซียน

ผลกระทบต่อมูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าในกลุ่มอาเซียนหลังจากที่ประเทศในกลุ่ม CLMV ซึ่งประกอบด้วย พม่า ลาว กัมพูชา และเวียดนาม ลดภาษีนำเข้าสินค้าให้เป็น 0% ในปี 2558 นั้น ทำให้มูลค่าการส่งออกของประเทศไทยไปยังประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียนมีมูลค่าเพิ่มขึ้น 4,805.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ โดยเป็นการส่งออกไปยังประเทศมาเลเซียเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ 1,334.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ รองลงมาเป็นสิงคโปร์ 1,225.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ และอินโดนีเซีย 827.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ แยกเป็นรายสินค้าสำคัญ ได้ดังนี้ (ตารางที่ 2)

1) การส่งออกเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์มีมูลค่าเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ 1,346.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งมูลค่าหลักจะเป็นประเทศในกลุ่มอาเซียน 6 คือส่งออกไปสิงคโปร์เพิ่มขึ้นมากที่สุดถึง 623.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาเป็นมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย 436.8 127.4 และ 80.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ

2) ยานยนต์และชิ้นส่วนจะมีมูลค่าส่งออกเพิ่มขึ้นมากเป็นอันดับสอง คือ 851.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยส่งออกไปยังอินโดนีเซียและมาเลเซียเพิ่มขึ้นเป็นอันดับต้นๆ

3) ไทยส่งออกเคมีภัณฑ์ ยาง และพลาสติกไปยังอาเซียนเพิ่มขึ้น 579.2 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนใหญ่ส่งออกไปยังมาเลเซียเพิ่มขึ้น 262.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

สำหรับมูลค่าการนำเข้าสินค้าของไทยจากประเทศในกลุ่มอาเซียนนั้น พบว่ามีมูลค่าเพิ่มขึ้นเช่นกัน เป็น 3,404.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นการนำเข้าสินค้าจากมาเลเซียมากที่สุด รองลงมาเป็น สิงคโปร์ และอินโดนีเซีย คิดเป็นมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้น 1,121.6 936.1 และ 692.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ โดยหากพิจารณาเป็นรายสินค้า พบว่าเป็นการนำเข้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์เพิ่มขึ้นมากที่สุด 1,185.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (ตารางที่ 3) ดังนี้

1) สินค้าเครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ส่วนใหญ่ประเทศไทยจะนำเข้าจากมาเลเซียเพิ่มมากที่สุดเป็น 471.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาเป็นสิงคโปร์ 401.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

2) ปิโตรเลียมจะมีมูลค่านำเข้าเพิ่มขึ้น 443.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยนำเข้าจากมาเลเซียเพิ่มมากที่สุดและพม่าเป็นอันดับสอง มีมูลค่าเท่ากับ 165.1 และ 157.4 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

3) เคมีภัณฑ์ ยาง พลาสติก และเหล็ก โลหะ จะถูกนำเข้าเพิ่มขึ้นสินค้าจะมากกว่า 300 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเคมีภัณฑ์ ยาง พลาสติก ส่วนใหญ่เป็นการนำเข้าจากสิงคโปร์และมาเลเซีย ส่วนเหล็กและโลหะจะถูกนำเข้าจากอินโดนีเซีย และมาเลเซียเพิ่มมากที่สุด

เมื่อพิจารณาดุลการค้าของประเทศไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน หลังจากในปี 2558 ที่ประเทศในกลุ่ม CLMV ลดภาษีเป็น 0% แล้ว พบว่าประเทศไทยมีการเกินดุลมากขึ้น 1,400.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเกินดุลมากขึ้นกับประเทศเวียดนามเป็นอันดับหนึ่ง 316.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ รองลงมาเป็นสิงคโปร์ 288.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ และมาเลเซีย 212.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้พบว่าไทยมีการขาดดุลกับพม่าเพิ่มขึ้น 66.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งเป็นผลมาจากการนำเข้าปิโตรเลียมมาจากพม่าเพิ่มมากขึ้น (ตารางที่ 4)

1) ไทยเกินดุลการค้าในสินค้ายานยนต์เพิ่มขึ้น 720.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยส่วนใหญ่เป็นการเกินดุลกับประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย และสิงคโปร์

2) ดุลการค้าของสินค้าอาหารแปรรูปจะเกินดุลมากขึ้น 398.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

3) สินค้าเกษตรและปศุสัตว์มีมูลค่าดุลการค้าเกินดุลมากขึ้น 239.7 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ส่วนใหญ่เป็นการเกินดุลมากขึ้นกับประเทศในกลุ่ม CLMV

4) เคมีภัณฑ์ ยาง พลาสติก เกินดุลมากขึ้น 184.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยเกินดุลกับประเทศมาเลเซียมากที่สุด 147.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แต่ขาดดุลกับประเทศสิงคโปร์เพิ่มขึ้น 97.0 ล้านดอลลาร์สหรัฐ

5) สินค้าที่ขาดดุลเพิ่มขึ้นคือแร่ต่างๆ ปิโตรเลียม และเหล็ก/โลหะ

ตารางที่ 2 การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการส่งออกของไทย หลังจากประเทศกลุ่มอาเซียน ลดภาษีเป็น 0% ในปี 2558

หน่วย: ล้านบาทสหรัฐ

รายการ	ฟิลิปปินส์	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	สิงคโปร์	พม่า	ลาว	กัมพูชา	เวียดนาม	รวม
เกษตรและปศุสัตว์	0.2	2.4	0.5	14.7	32.3	69.7	68.9	115.0	303.7
เกษตรแปรรูป	81.9	109.1	102.9	42.0	24.7	13.9	30.0	24.1	428.5
เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	127.4	436.8	80.8	623.8	3.5	5.0	18.5	51.1	1,346.9
ประมง	0.3	5.7	0.1	2.7	9.7	- 3.7	7.9	77.3	100.1
สิ่งทอ	14.3	17.0	7.8	16.9	0.9	- 0.2	4.2	7.3	68.3
เคมีภัณฑ์ ยาง พลาสติก	51.4	262.5	123.1	107.6	1.4	1.2	6.1	25.9	579.2
ผลิตภัณฑ์ไม้	0.8	14.7	3.7	0.7	10.9	25.0	37.6	61.2	154.6
ยานยนต์และชิ้นส่วน	115.2	193.9	272.9	134.9	22.7	4.3	42.4	65.4	851.8
ปิโตรเลียม	25.6	53.8	13.9	177.2	4.5	14.4	3.2	33.7	326.3
เหล็กและโลหะ	29.4	86.5	77.0	53.8	0.0	0.1	0.3	1.8	248.9
เหมืองแร่	-	3.4	-	2.7	0.3	0.1	0.3	13.0	19.8
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	33.3	148.5	145.0	48.0	-	-	-	2.3	377.1
รวม	479.8	1,334.4	827.7	1,225.0	111.0	129.7	219.4	478.0	4,805.0

ที่มา: ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ตารางที่ 3 การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการนำเข้าของไทย หลังจากประเทศกลุ่มอาเซียน ลดภาษีเป็น 0% ในปี 2558

หน่วย: ล้านบาทสหรัฐ

รายการ	ฟิลิปปินส์	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	สิงคโปร์	พม่า	ลาว	กัมพูชา	เวียดนาม	รวม
เกษตรและปศุสัตว์	2.6	12.7	13.1	13.0	10.1	3.0	5.6	3.9	63.9
เกษตรแปรรูป	3.3	8.1	9.6	4.8	0.8	0.8	0.4	2.4	30.0
เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	127.1	471.0	113.7	401.8	0.0	0.4	0.1	71.7	1,185.9
ประมง	1.2	1.2	10.2	0.1	0.5	-	- 0.0	3.2	16.3
สิ่งทอ	1.8	6.2	19.0	1.5	0.1	-0.1	0.3	11.0	39.8
เคมีภัณฑ์ ยาง พลาสติก	6.5	114.6	63.3	204.6	-	0.0	0.0	5.8	394.9
ผลิตภัณฑ์ไม้	0.1	19.5	1.1	0.2	8.2	2.7	0.0	0.2	32.0
ยานยนต์และชิ้นส่วน	51.0	22.1	50.0	1.6	0.1	0.1	-	7.0	131.8
ปิโตรเลียม	17.0	165.1	41.3	44.0	157.4	3.2	-	15.3	443.3
เหล็กและโลหะ	47.2	88.0	111.4	48.9	0.3	4.3	1.8	21.5	323.4
เหมืองแร่	0.0	1.0	142.9	0.6	0.1	0.5	0.1	5.9	151.1
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	33.3	212.2	117.2	215.0	0.1	0.2	0.4	13.5	591.8
รวม	291.2	1,121.6	692.8	936.1	177.4	15.1	8.6	161.5	3,404.3

ที่มา: ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

ตารางที่ 4 การเปลี่ยนแปลงของมูลค่าดุลการค้าของไทย หลังจากประเทศกลุ่มอาเซียน ลดภาษีเป็น 0% ในปี 2558

หน่วย: ล้านบาทหรือเหรียญสหรัฐ

รายการ	ฟิลิปปินส์	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย	สิงคโปร์	พม่า	ลาว	กัมพูชา	เวียดนาม	รวม
เกษตรและปศุสัตว์	- 2.4	- 10.3	- 12.6	1.7	22.3	66.6	63.3	111.1	239.7
เกษตรแปรรูป	78.6	101.0	93.3	37.2	24.0	13.1	29.6	21.7	398.5
เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์	0.3	- 34.2	- 32.9	221.9	3.5	4.6	18.4	- 20.6	161.0
ประมง	- 0.9	4.5	- 10.0	2.6	9.2	- 3.7	7.9	74.2	83.8
สิ่งทอ	12.5	10.9	- 11.1	15.3	0.8	- 0.1	3.9	- 3.7	28.5
เคมีภัณฑ์ ยาง พลาสติก	44.9	147.8	59.8	- 97.0	1.4	1.2	6.1	20.1	184.3
ผลิตภัณฑ์ไม้	0.7	- 4.7	2.5	0.5	2.8	22.3	37.5	60.9	122.6
ยานยนต์และชิ้นส่วน	64.2	171.8	223.0	133.3	22.6	4.2	42.4	58.4	720.0
ปิโตรเลียม	8.6	- 111.3	- 27.5	133.2	- 152.9	11.2	3.2	18.4	- 117.0
เหล็กและโลหะ	- 17.8	- 1.4	- 34.5	4.9	- 0.2	- 4.2	- 1.5	- 19.8	- 74.6
เหมืองแร่	- 0.0	2.4	- 142.9	2.0	0.2	- 0.4	0.3	7.0	- 131.3
สินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ	0.0	- 63.6	27.8	- 167.0	- 0.1	- 0.2	- 0.4	- 11.2	- 214.7
รวม	188.7	212.8	134.9	288.9	- 66.5	114.5	210.8	316.5	1,400.8

ที่มา: ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

จากผลกระทบต่อมูลค่าการส่งออก การนำเข้า และดุลการค้าที่จะเปลี่ยนแปลงไปนี้ ได้นำมาสรุปเป็นภาพรวมของมูลค่าและอัตราการเปลี่ยนแปลงในแต่ละประเทศได้ในตารางที่ 5 ดังนี้

ตารางที่ 5 สรุปมูลค่าการส่งออก มูลค่าการนำเข้า และมูลค่าการค้าของไทยกับประเทศคู่ค้าในอาเซียนที่เปลี่ยนแปลง

หลังจากประเทศกลุ่มอาเซียน ลดภาษีเป็น 0% ในปี 2558

หน่วย: ล้านบาทหรือเหรียญสหรัฐ

รายการ	มูลค่าส่งออก		มูลค่านำเข้า		มูลค่าการค้า		
	การเปลี่ยนแปลง (ล้านบาท)	สัดส่วนต่อการส่งออกทั้งหมดของไทยไปอาเซียน (ร้อยละ)	การเปลี่ยนแปลง (ล้านบาท)	สัดส่วนต่อการนำเข้าทั้งหมดของไทยไปอาเซียน (ร้อยละ)	การเปลี่ยนแปลง (ล้านบาท)	สัดส่วนต่อมูลค่าการค้าของไทยกับอาเซียน (ร้อยละ)	สัดส่วนต่อ GDP (ร้อยละ)
ฟิลิปปินส์	479.8	1.2	291.2	1.0	771.0	1.1	0.01
มาเลเซีย	1,334.4	3.3	1,121.6	3.7	2,456.0	3.5	0.02
อินโดนีเซีย	827.7	2.1	692.8	2.3	1,520.5	2.2	0.01
สิงคโปร์	1,225.0	3.1	936.1	3.1	2,161.1	3.1	0.02
พม่า	111.0	0.3	177.4	0.6	288.4	0.4	0.00
ลาว	129.7	0.3	15.1	0.1	144.8	0.2	0.00
กัมพูชา	219.4	0.5	8.6	0.0	228.0	0.3	0.00
เวียดนาม	478.0	1.2	161.5	0.5	639.5	0.9	0.01
รวม	4,805.0	12.0	3,404.3	11.3	8,209.3	11.7	0.07

ที่มา: ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

จากการศึกษาพบว่า สินค้าที่ไทยจะเกินดุลการค้า และขาดดุลการค้า หลังจาก ประเทศกลุ่ม อาเซียน ลดภาษี เป็น 0% ในปี 2558 มีดังนี้ (ตารางที่ 6)

- 1) เกินดุลการค้า ได้แก่ เกษตรแปรรูป เกษตรและปศุสัตว์ ประมง เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ สิ่งทอ เคมีภัณฑ์ ยาง พลาสติก ผลิตภัณฑ์ไม้ ยานยนต์และชิ้นส่วน ปิโตรเลียม และเหมืองแร่
- 2) ขาดดุลการค้า ได้แก่ เหล็กและโลหะ และสินค้าอุตสาหกรรมอื่นๆ

ตารางที่ 6 รายการสินค้าและประเทศที่ไทยเกินดุลการค้าและขาดดุลการค้า

รายการ	สินค้า	ประเทศ	
เกินดุลมากขึ้น	1. ยานยนต์และชิ้นส่วน	อินโดนีเซีย	มาเลเซีย
	2. เกษตรแปรรูป	มาเลเซีย	อินโดนีเซีย
ขาดดุลมากขึ้น	1. แร่	อินโดนีเซีย	ลาว
	2. ปิโตรเลียม	พม่า	มาเลเซีย

ที่มา: ศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

3. ข้อเสนอแนะ

- 1) ควรเร่งให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแก่ทุกภาคส่วนทั้งภาคการผลิต ประชาชนและภาคสังคม เพื่อให้ประเทศสามารถปรับตัวได้ทัน
- 2) ผลักดันการอำนวยความสะดวกทางการค้าตามแนวชายแดนของไทยกับประเทศเพื่อนบ้านมีประสิทธิภาพมากขึ้น
- 3) ควรมีการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงห่วงโซ่อุปทานของอุตสาหกรรมไทย ซึ่งรวมถึงอุตสาหกรรมต้นน้ำและปลายน้ำ เพื่อประกอบการปรับตัวของภาคการผลิต